

Ельнікова Ю. В., кандидат економічних наук, асистент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування, Сумський державний університет, м. Суми, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8478-4716

e-mail: y.yelnikova@uabs.sumdu.edu.ua

Пластун О. Л., доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет, м. Суми, Україна

ORCID ID: 0000-0001-8208-7135

e-mail: o.plastun@uabs.sumdu.edu.ua

Макаренко І. О., доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування, Сумський державний університет, м. Суми, Україна

ORCID ID: 0000-0001-7326-5374

e-mail: i.makarenko@uabs.sumdu.edu.ua

Обґрунтування сутності та типології відповідального інвестування як механізму державної інвестиційної політики

Анотація. У статті розглянуто поняття «відповідальне інвестування» та проведено структурний аналіз його сутності; узагальнено підходи вітчизняних та зарубіжних науковців щодо розуміння і трактування терміну, що містяться в програмних і нормативних документах організацій у сфері інвестування і сталого розвитку. Проведено декомпозицію поняття відповідального інвестування і його термінологічний аналіз. Визначено найбільш важливі тематичні спрямування ESG/SDG – критеріїв у порядку пріоритетності для інвесторів. За результатами компаративного аналізу видів та стратегій відповідального інвестування підкреслено дискусійність відокремленого подання категорії імпакт або впливового інвестування (за підходами PRI та EFAMA), визначено його співвідношення зі стратегіями тематичного інвестування. Систематизовано підходи до типологізації та порівняння видів і стратегій відповідального інвестування.

Ключові слова: інвестиції; інвестування; декомпозиційний аналіз; соціально-відповідальне інвестування.

Yelnikova Yulia, Candidate of Sciences (Economics), Assistant Professor, Department of Accounting and Tax, Sumy State University, Sumy, Ukraine

Plastun Alexey, Doctor of Economics, Professor, Professor, Department of International Economic Relations, Sumy State University, Sumy, Ukraine

Makarenko Inna, Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Sumy State University, Sumy, Ukraine

Substantiation of the Essence and Typology of Responsible Investing as a Mechanism of Public Investment Policy

Introduction. The transition to the 17 United Nations Sustainable Development Goals (SDGs) by 2030 globally has been recognized as a mainstream for a sustainable future in which the investment community has a leading role. Achieving Sustainable Development Goals will require huge volume of investment, which updates the search for new mechanisms for financing sustainable development and its information support. The set of ESG, EESG, SDGs criteria generates a variety of investment strategies and theoretical approaches to responsible investing and requires their terminological and decompositional analysis.

Purpose of the study is investigating theoretical approaches to substantiation of the essence and typology of responsible investing

Results. The article deals with the concept of responsible investing and provides a structural analysis of its essence, generalizes the approaches of domestic and foreign scientists to its understanding of the term, as well as their interpretation contained in the program and regulatory documents of organizations in the field of investment and sustainable development. Decomposition of the concept of responsible investing and its terminological analysis is carried out. The most important thematic directions of ESG / SDG - criteria in the order of priority for investors are identified. According to the results of comparative analysis of types and strategies of responsible investing, the discussion of separate presentation of the category of impact investing (according to PRI and EFAMA approaches) is emphasized, its relation with the strategies of thematic investing is determined. Approaches to typology and comparing types and strategies of responsible investing are systematized.

Стаття надійшла до редакції: 15.03.2020

Received: 15 March 2020

Стаття виконана в рамках НДР «Модельовання та прогнозування поведінки фінансових ринків як інформаційний базис забезпечення фінансової стійкості та безпеки держави» (№ державної реєстрації 0117U003936)

Conclusions. *The decomposed analysis of the responsible investment allowed us to form a structural approach to its understanding as investing in the highest priority projects, industries, areas (objects of investment), taking into account EESGE and SDG criteria, aimed at achieving financial efficiency and significant progress in the area of sustainable development and its goals. In this case, responsible investment is a generic term that covers socially responsible investing (concentrating on negative screening criteria) and sustainable responsible investing (concentrating mainly on positive screening criteria, thematic and influential investing). The responsible investment typology is largely based on the approaches of international investment organizations and concerns the division of these investments into investment strategies, taking into account the degree of integration of EESG / SDG criteria, risks, opportunities and achieving financial efficiency in their implementation.*

Keywords: *investments; investing; decomposition analysis; socially responsible investing.*

JEL Classification: *Q01, Q00, G11.*

Постановка проблеми. Перехід до 17 цілей сталого розвитку ООН United Nations Sustainable Development Goals (SDGs) до 2030 року на глобальному рівні визнано магістральним шляхом для сталого майбутнього, у якому провідну роль відведено інвестиційній спільноті. Досягнення Цілей сталого розвитку щороку потребуватиме 5-7 трлн дол. США інвестицій [1], що актуалізує пошук нових механізмів фінансування сталого розвитку та її інформаційного забезпечення. На думку Глобального договору ООН (UN Global Compact) Глобальної ініціативи зі звітності (Global Reporting Initiative (GRI), Принципів відповідального інвестування (Principles for Responsible Investment (PRI)) та інших 32 організацій у сфері відповідального інвестування – підписантів Стокгольмської декларації (2017 р.) – Цілі сталого розвитку можуть бути ключовими драйверами зростання глобального ВВП та джерелом інвестиційних можливостей для різних груп стейкхолдерів, насамперед відповідальних інвесторів [1].

На ринку капіталів компанії знаходяться під постійним тиском численних категорій стейкхолдерів, насамперед інвесторів і відповідальних інвесторів та мають враховувати актуальні вимоги до ведення бізнес-діяльності. На сьогодні ці вимоги трансформуються у модифіковані ESG-критерії – EGSEE (Economic, Governance, Social, Ethical, and Environmental), де до загальновідомих екологічних, соціальних та управлінських додані економічні та етичні критерії або взагалі ESG/SDG критерії, які поєднують зазначені критерії з ЦСР ООН.

Тож на сьогодні ESG-критерії, застосовані для аналізу передусім «великих даних» на фінансових ринках, є основою будь-якої інвестиційної стратегії, яка містить ознаку «стала» (Sustainable) чи «відповідальна» (Responsible) чи «впливова» (Impact), що своєю чергою трансформується у сталі, відповідальні та впливові інвестиції (SRI нового формату) [2]. Множина зазначених критеріїв породжує різноманіття інвестиційних стратегій та теоретичних підходів відповідального інвестування (VI) та потребує термінологічного і декомпозиційного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підходам до обґрунтування сутності та типології, відповідального інвестування (далі – VI) присвячені роботи багатьох іноземних і вітчизняних авторів. Підходи вітчизняних науковців до визначення VI лежать у площині розмежування соціального

(Мацьків Р. [3], Кузнєцова О., Садков В. [4], Калінеску Т., Ліхоносова Г., Альошкін В. [5]), та соціально відповідального інвестування (Деліні М. [6], Іващенко А. [7], Майстренко О. [8], Мошенський С. [9]). У працях Т. Пімоненко [10] закладено основи маркетингу і менеджменту «зелених» інвестицій, які розвивають здобутки Н. Андрєєвої, В. Аніщенко, О. Квактун. На думку І. Шкури, який розвиває термінологію соціально-відповідального інвестування, до нього відносяться соціальне, екологічне та етичне [11], що значно звужує перелік ESG – критеріїв, у порівнянні з поширеними і доступними сьогодні для інвестиційного аналізу EGSEE та ESG/SDG критеріями. У праці І. Васильчук у контексті еволюційного підходу, хоча й розглядаються сталі, відповідальні та впливові інвестиції, однак автор розглядає їх у контексті еволюції соціально-відповідального інвестування [12]. У праці Д. Леус [24] наводиться підхід до структурування поняття VI за типами ESG – критеріїв. Зарубіжна економічна думка характеризується більш тривалою історією дослідження VI, його типології, аніж українська. Але і тут думки науковців щодо охоплення термінологією VI видів інвестиційних стратегій різняться. М. Von Wallis, J. Sandberg та W. Rogowski досліджують здебільшого соціально-відповідальне інвестування [13, 14, 15], N. S. Eccles та S. Viviers є прихильниками інвестування з урахуванням ESG – критеріїв та сталого інвестування [16]. Окремими вченими поняття VI сприймається усталено, однак застосування ESG-критеріїв за стадіями інвестиційного ланцюга є дискусійним. А. Льюїс, М. Манслі, Р. Хадсон зосереджуються на застосуванні ESG-критеріїв при формуванні інвестиційного портфеля [17,18], а Дж. Шапіро, Л. Реннебург зміщують акцент у використанні ESG-критеріїв до процесу прийняття інвестиційних рішень [19].

Підсумовуючи, у науковій думці спостерігається дещо хаотичне сприйняття VI, особливо в українській, що насамперед пов'язане зі становленням і концептуалізацією даного поняття у світовій і національній фінансових системах. Беззаперечною ознакою, яка притаманна VI, є відповідність інвестиційних рішень, портфелів та підходів окремим або сукупності не фінансових критеріїв.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є визначення змісту декомпозиційних та теоретичних підходів до обґрунтування сутності та типології відповідального інвестування, а також

визначення найбільш важливих тематичних спрямувань ESG/SDG – критеріїв у порядку пріоритетності для інвесторів.

Виклад основного матеріалу. В умовах термінологічної невизначеності та напрацювання світовою інвестиційною спільнотою і регуляторами метрик, рейтингів, стандартів та бенчмарків у сфері VI не існує єдиного списку ESG – критеріїв при прийнятті інвестиційних рішень. Спільними ознаками, що дозволяють їх диференціювати, на відміну від фінансових критеріїв (досягнення фінансової ефективності інвестицій), можна назвати: орієнтація на не фінансову складову інвестиційної віддачі (соціальну, екологічну, етичну); середньо- і довгострокові горизонти застосування критеріїв

аналізу; орієнтація на людиноцентричність чи приріст доданої вартості (цінності) фінансового і нефінансового характеру, а також нівелювання негативного чи сприяння позитивному впливу на суспільне благо. Інвестиційна спільнота дедалі більше схиляється до розширення переліку ESG – критеріїв за рахунок етичних та економічних критеріїв, а також можливостей.

Еволюційність глобального розвитку процесів інвестування та фінансування сталого розвитку, а також вивчення доробку вітчизняних, зарубіжних вчених дають змогу провести декомпозицію поняття VI та узагальнити результати його термінологічного аналізу з урахуванням зазначених критеріїв (табл. 1).

Таблиця 1 Декомпозиційний та термінологічний аналіз VI

Критерії		Особливості застосування	Інвестування	Категорія VI		
EESGE	ESG	Ec	Враховання фінансової ефективності при здійсненні VI	Традиційне	Соціально відповідальне інвестування (Socially Responsible Investment (SRI))	Інвестування, що базується на цінностях
		Eth	Враховання етичних кодексів, моральних і релігійних норм	Етичне		
		Env	Враховання екологічних критеріїв та дружніх до навколишнього середовища технологій	Зелене (green)		
		S	Враховання соціальних цінностей та потреб спільнот	Соціальне, інвестування у спільноту		
		G	Враховання цінностей стейкхолдерів та корпоративних кодексів поведінки	Інвестування з урахуванням управлінських критеріїв		
		ESG-критерії	Крос-критеріальні підходи: інтеграція ESG - критеріїв			
SDG	Цілі сталого розвитку ООН	Інкорпорація ЦСР - тем як критеріїв інвестиційного аналізу	Тематичне	Стале відповідальне інвестування (Sustainable & Responsible Investment (SRI - модифіковані))		
		Враховання значного соціального чи екологічного впливу у поєднанні з фінансовими змінними	Імпакт-інвестування			

Джерело: побудовано авторами

Слід наголосити, що в межах даного дослідження терміни «відповідальне інвестування» та «відповідальні інвестиції» розглядаються як тотожні, попри думку Т. Шот-Габріс [20], І. С. Шкури [21]. У межах авторського підходу VI розглядаються і як інвестиції, і як процес їх здійснення (за стадіями мобілізації, акумуляції, алокації, відшкодування інвестиційного ланцюга), ініціюванні чи підтримувани з боку держави в рамках її ДІП.

Критичне переосмислення підходів вітчизняних і зарубіжних науковців, а також міжнародних організацій дозволило удосконалити теоретичний підхід до розуміння відповідального інвестування, яке, на нашу думку, визначається як інвестування у найбільш пріоритетні проекти, галузі, сфери (об'єкти інвестування) з урахування EESGE та SDG критеріїв, спрямованих на досягнення фінансової ефективності та значного прогресу у сфері сталого розвитку та його

Цілей. При цьому VI є родовим терміном, який охоплює соціально-відповідальне інвестування (концентрується на критеріях негативного скринінгу) та стале відповідальне інвестування (концентрується здебільшого на критеріях позитивного скринінгу, тематичному та впливовому інвестуванні). У межах вказаних видів інвестування виділяються також окремі види інвестування, зокрема «зелене» та соціальне, які, своєю чергою, включають інші підвиди. У випадку «зеленого» інвестування це може бути широкий спектр інвестування, що розглядається як за інструментами («зелені» облігації, «зелені» кредити, сек'юритизація), так і за типами об'єктів інвестування (інвестиції в протидію і ризики змінам клімату, відновлювальну енергетику, збереження біорізноманіття тощо). Соціальне інвестування може містити інвестування в громаду, впливові інвестиції (у частині досягнення соціальних таргетів).

Слід підкреслити, що виокремлення тих чи інших видів інвестування в межах відповідального, підпорядковується негативному чи позитивному відбору об'єктів інвестування з застосуванням відповідного EESGE чи SDG критеріїв. Однак усю сукупність видів інвестування, що їм відповідають, варто вважати такою, що базується на цінностях (етичних, соціальних, сталого розвитку... та ін.), а отже трактувати інвестування за певними не фінансовими критеріями як відповідальне на протизагу традиційному підходу, який не спирається на такі критерії.

При цьому незалежно від суб'єкта інвестиційного процесу сутність ВІ не змінюється, лише ДІП іманентно притаманний відповідальний характер, ДІП має бути драйвером формування інвестиційних ресурсів та сприятливих умов для ВІ і сам механізм реалізації ДІП має переформовуватися на відповідальних засадах, а самі інвестиційні ресурси у розпорядженні держави мають слугувати каталізатором приватних інвестиційних потоків в межах ВІ. Окремим дискусійним аспектом у цьому контексті виступає збільшення обсягів державного інвестування в ВПК, що спостерігається нині в Україні в умовах гібридної війни та за виключної необхідності підвищити обороноздатність і національну безпеку. За критеріями негативного скринінгу, зокрема етичним, інвестування в галузі з виробництва зброї не можна вважати відповідальним. Однак, підтримуючи думку Д. А. Дяківського [22], в умовах, що склалися в Україні, орієнтація ДІП на підтримку ВПК є вимушено вмотивованою з огляду на забезпечення суспільного блага, виступає драйвером для розвитку суміжних галузей, а тому може бути

віднесена до відповідальних. ВІ може вважатися також інвестування в межах ДІП у забезпечення прозорості, стійкості та ефективності функціонування фінансової системи, формування належного нагляду та регулювання, рамкових меж функціонування її учасників для запобігання кризовим явищам, подібним до кризи 2007-2009 р. Такі інвестиції є більш виправданими, ніж державні витрати на докапіталізацію чи націоналізацію неплатоспроможних банків для підтримки стабільності банківської системи і захисту прав споживачів фінансових послуг.

На користь розуміння ВІ як родового поняття для окремих видів інвестування (-цій) та інвестиційних стратегій, що покриваються не лише ESG – критеріями, але й EESGE, ESG/SDG – критеріями свідчать результати опитувань 207 авторитетних інвестиційних менеджерів з 28 країн світу [23]. Так, зокрема 75% опитаних засвідчили, що вони інтегрують ESG – критерії у свої інвестиційні рішення; 43% з них зробили це в останні 3 роки.

Інтегрування ЦСР у інвестиційні можливості притаманне 78% респондентів, у той час як 91% вірять, що ЦСР допоможуть фінансовій системі адекватно реагувати на соціальні та екологічні виклики, а 89% – краще виміряти результати застосування ESG – критеріїв. При цьому окремі з них транслюють систему ЦСР як основу інвестиційної методології, інші здійснюють ЦСР – таргетовані інвестиції світу [20].

Разом з тим, найбільш пріоритетними тематичними спрямуваннями у ході скринінгу з застосуванням ESG/SDG - критеріїв залишається зміна клімату – 65 та 35% респондентів відповідно (табл. 2).

Таблиця 2 Найбільш важливі тематичні спрямування ESG/SDG-критеріїв у порядку пріоритетності для інвесторів

Критерій		1		2		3	
		тема	%	тема	%	тема	%
ESG	Екологічний	Зміна клімату (емісія CO2)	65	Забруднення води, повітря, ґрунту	12	Енергетична ефективність/відновлювальна енергетика	11
	Соціальний	Зброя масового ураження	22	Права людини	20	Дитяча праця	18
	Управлінський	Хабарі і корупція	44	Незалежність ради директорів	21	Права стейкхолдерів	13
SDG		ЦСР 13. Протидія змінам клімату	35	Міцне здоров'я та благополуччя	9	ЦСР 6. Чиста вода та належні санітарні умови ЦСР 7. Доступна та чиста енергія	8

Джерело: складено авторами за даними [23]

Проведений аналіз інтеграції ESG/SDG в практику роботи сучасних інвесторів підтверджує необхідність виділення SDG-критеріїв під час визначення поняття ВІ як нової складової інвестиційного аналізу та формування інвестиційних стратегій.

Саме їх різноманітність покладено в основу для здійснення класифікаційного впорядкування ВІ. В окремих аспектах класифікація ВІ перетинається з термінологічним аналізом, оскільки останній має описовий характер – через види ВІ, а сам термін – має «парасольковий» характер.

Дослідження ж типології ВІ у працях науковців О. О. Захаркін, Д. В. Леус, А. В. Островский, С. З. Мошенський, А. А. Верьовочкіна, Н. О. Тарханова, здебільшого враховує підходи провідних організації у сфері ВІ, зокрема Європейського форуму (EuroSIF), Принципів відповідальних інвестицій (Principles for Responsible Investment (PRI)) та Європейської асоціації фондів та управляючих активами (European Fund and Asset Management Association (EFAMA)).

Найбільш дискусійним у представлених підходах залишається відсутність категорії імпакт або впливо-

вого інвестування PRI та EFAMA. На нашу думку, питання їх відокремленого подання є досить специфічним, оскільки ця категорія інвестування може бути включена до більш широкої – тематичного інвестування чи інвестування у сталий розвиток взагалі. У міжнародних підходах спостерігається певний мікс стратегій VI та власне видів інвестування,

що вказує на недостатньо впорядкований інституціональний ландшафт у цій сфері

За удосконаленими підходами Bridges Ventures (2012) та UN Global Compact (2015) VI, інвестиції передусім можна розташувати між двома полюсами (традиційні інвестиції та філантропія) за критеріями фінансової ефективності та досягнення ESG-критеріїв (табл. 3).

Таблиця 3 Порівняння ключових видів VI

Ознака	Традиційний підхід	Відповідальний підхід					Філантропія
		Відповідальні		Сталі	Інвестиції впливу		
		Скринінг	ESG –інтеграція		Тематичні	Впливові	
Фінансова ефективність	Досягнення конкурентоспроможної дохідності та фінансової ефективності інвестицій						
Ризик-менеджмент	Управління EESGE/SDG – ризиками						
Можливості	Генерування EESGE/SDG – можливостей						
Вплив						Високий рівень соціально-екологічного впливу	
Фокус	Обмежене врахування EESGE – критеріїв, при переважанні фінансової ефективності	Концентрація на окремих критеріях позитивного чи негативного відбору об’єктів інвестування з числа EESGE	Концентрація на сукупності EESGE – критеріїв та фінансовій ефективності	Концентрація на викликах сталого розвитку та SDG, що створюють нові можливості для досягнення фінансової ефективності	Концентрація на соціальних чи екологічних цілях, окремих SDG, зокрема й за рахунок фінансової ефективності	Відсутність фінансової ефективності за максимізації EESGE/SDG – критеріїв	

Джерело: складено авторами за даними [25,26]

Між максимальним врахуванням фінансових критеріїв – мінімальним врахуванням EESGE/SDG критеріїв, притаманним для традиційного способу інвестування, і мінімальним врахуванням EESGE/SDG критеріїв та максимальним врахуванням фінансових критеріїв, притаманних для філантропії (у т.ч. й корпоративної) розташовані основні види VI, згадувані у цьому підрозділі.

Висновки. Отже, проведений декомпозиційний аналіз підходів до трактування відповідального інвестування дозволив сформулювати комплексний підхід до його розуміння, а саме: інвестування у найбільш пріоритетні проекти, галузі, сфери (об’єкти інвестування) з урахування EESGE та SDG критеріїв,

спрямованих на досягнення фінансової ефективності та значного прогресу у сфері сталого розвитку та його Цілей. При цьому VI є родовим терміном, який охоплює соціально-відповідальне інвестування (концентрується на критеріях негативного скринінгу) та стале відповідальне інвестування (концентрується здебільшого на критеріях позитивного скринінгу, тематичному та впливовому інвестуванні). Типологія VI здебільшого базується на підходах міжнародних інвестиційних організацій та стосується поділу цих інвестицій за стратегіями інвестування з урахуванням ступеня інтеграції EESGE/SDG критеріїв, ризиків, можливостей та досягнення фінансової ефективності при їх реалізації.

Література:

1. Stockholm Declaration. *Official web-site*. URL: <https://www.globalreporting.org/resource/library/Stockholm-Declaration.pdf>. (Last accessed: 15.02.2020).
2. Smith M. From ESG to SDGs: An Investor’s Perspective on Sustainability Reporting. *Sustainable Brands*. 2017. URL: <https://sustainablebrands.com/read/marketing-and-comms/from-esg-to-sdgs-an-investor-s-perspective-on-sustainability-reporting> (Last accessed: 15.02.2020).
3. Мацьків Р. Т. Соціальне інвестування на підприємствах нафтогазового комплексу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4; 5.
4. Садков В. Социальное и социально ответственное инвестирование. URL: <http://jarki.ru/wpress/2010/01/29/869/> (дата звернення: 15.02.2020).
5. Калінеску Т. В., Ліхоносова Г. С., Альошкін В. С. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Северодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2015. 470 с.

6. Деліні М. М. Визначення соціального інвестування та соціально відповідального інвестування стосовно соціально-економічної відповідальності підприємства. *Інтелект XXI*. 2016. № 6. С. 179-186.
7. Іващенко А. І. Теоретичні аспекти розвитку соціально відповідального інвестування в Україні. *Облік і фінанси*. 2014. № 3. С. 90–95.
8. Майстренко О. В. Соціально відповідальне інвестування: західний досвід. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/38.pdf (дата звернення: 15.02.2020).
9. Мошенський С. З. Соціально-відповідальне інвестування: сутність та перспективи розвитку. *Електронний ресурс*. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2010_6_1/37.pdf (дата звернення: 15.02.2020).
10. Пимоненко Т. В., Лущик К. В. Зелене інвестування: досвід ЄС для України. *Вісник СумДУ. Серія "Економіка"*. 2017. №4. с. 121-127.
11. Шкура І. С. Роль соціально відповідального інвестування у забезпеченні сталого розвитку України. *Економічний нобелівський вісник*. 2016. № 1. С. 252–262.
12. Васильчук І. П. Теоретико-методологічні засади й еволюція концепції соціально відповідального інвестування. *Бізнес Інформ*. 2015. № 1. С. 21-28.
13. Wallis M., Klein C. Ethical requirement and financial interest: a literature review on socially responsible investing. *Business Research*. 2015. 8. P.61-98. DOI 10.1007/s40685-014-0015-7.
14. Sandberg J., Juravle C., Hendsstron T., Hamilton I. The Heterogeneity of Socially Responsible Investment. *Journal of Business Ethics*. 2009. № 87(4). P. 519–533.
15. Rogowski W., Ulianiuk A. Spolecznie odpowiedzialne inwestowanie (SRI) – proba charakterystyki, cz. I: Czym jest odpowiedzialne inwestowanie (SRI). *Prace Naukowe Colegium Zarzadzania i Finansow*. 2011. № 112. P. 101.
16. Eccles N. The origins and meanings of names describing investment practices that integrate a consideration of ESG issues in the Academic literature. *Journal of business ethics*. 2011. Vol. 104, № 3. P. 398–402. DOI: 10.1007/s10551-011-0917-7.
17. Sikken B. J. Accelerating the Transition Towards Sustainable Investing - Strategic Options for Investors, Corporations, and Other Key Stakeholders .*World Economic Forum Paper*. 2011. URL: <https://ssrn.com/abstract=1891834> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1891834>. (Last accessed: 15.02.2020).
18. Fulton M. Sustainable Investing: Establishing Long-Term Value and Performance. *Deutsche Bank AG*. Frankfurt am Main. 2012. P. 641 URL: https://www.db.com/cr/en/docs/Sustainable_Investing_2012.pdf (Last accessed: 15.02.2020).
19. Demystifying Responsible Investment Performance: A review of key academic and broker research on ESG factors . *UNEP FI Asset Management Working Group and Mercer* . 2007. URL: https://www.unepfi.org/fileadmin/documents/Demystifying_Responsible_Investment_Performance_01.pdf .
20. Szot-Gabrys T. Socially responsible investment and socially responsible investing *Electronic resource*. URL: http://kolegia.sgh.waw.pl/KZiF/struktura/IF/struktura/ZFP/Documents/T_Szot_Gabrys.pdf (Last accessed: 15.02.2020).
21. Шкура І. С. Соціально відповідальні інвестиції у зарубіжній практиці застосування . *Нобелівський вісник*. 2017. № 1. С. 91-100.
22. Дяковський Д. А. Соціально-віповідальні інвестиції як перспективний напрям інвестиційної діяльності: сутність і тенденції. *Наукові записки НАУКМА. Економічні науки*. 2016. Том 1. Випуск 1 С. 62-68.
23. ESG to SDGs: the road ahead A survey of investors in alternatives. LGT Capital Partners. 2019. URL: https://www.lgtcp.com/shared/.content/publikationen/cp/esg_download/From-ESG-to-SDGs_en.pdf (Last accessed: 15.02.2020).
24. Леус Д. В. Портфельне інвестування як інструмент фінансовго забезпечення сталого розвитку економіки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: 08. 00. 08 . Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. 24 с.
25. Sustainable & Impact Investment How we define the market. *Bridges Ventures*. London. 2012. URL: <http://docplayer.net/17850360-Bridges-ventures-august-2012-sustainable-impact-investment-how-we-define-the-market.html> (Last accessed: 15.02.2020).
26. UN Global Compact. *Official web-site*. 2015. URL: <https://www.unglobalcompact.org/> (Last accessed: 15.02.2020).

References:

1. Stockholm Declaration. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Stockholm-Declaration.pdf>.
2. Smith, M. (2017). From ESG to SDGs: An Investor’s Perspective on Sustainability Reporting. *Sustainable Brands*. Retrieved from: <https://sustainablebrands.com/read/marketing-and-comms/from-esg-to-sdgs-an-investor-s-perspective-on-sustainability-reporting>.
3. Matkov, R. T. (2015). Social investment in oil and gas enterprises. *Global and national problems of the economy*, 4; 5 [in Ukrainian].
4. Sadkov, V. (2010). Socially and socially responsible investing. *An electronic resource*. Retrieved from: <http://jarki.ru/wpress/2010/01/29/869/> [in Ukrainian].
5. Kalinescu, T. V., Likhonosova, G. S. & Alyoshkin, V. S. (2015). *Social Responsibility: Tutorial*. Severodonetsk: SNU. V. Dahl [in Ukrainian].
6. Delini, M. M. (2016). Definition of social investing and socially responsible investing in relation to social and economic responsibility of the enterprise. *Intellect XXI*, 6, 179-186 [in Ukrainian].
7. Ivashchenko, A. I. (2014). Theoretical aspects of the development of socially responsible investment in Ukraine. *Accounting and Finance*, 3, 90-95. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2014_3_16 [in Ukrainian].
8. Maistrenko, O. V. (2015). Socially responsible investing: Western experience. *An efficient economy*. 10. Retrieved from: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/38.pdf [in Ukrainian].

9. Moshensky, S. Z. (2010). Socially responsible investing: the essence and prospects of development. *Electronic resource*. Retrieved from: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2010_6_1/37.pdf [in Ukrainian].
10. Pimonenko, T. V. & Lushchik, K. V. (2017). Green investing: EU experience for Ukraine. *Bulletin of SSU. Economy Series*, 4, 121-127 [in Ukrainian].
11. Shkura, I. S. (2016). The Role of Socially Responsible Investment in Sustainable Development of Ukraine. *Economic Nobel Bulletin*, 1, 252–262 [in Ukrainian].
12. Vasylichuk, I. P. (2015). Theoretical and Methodological Bases, Evolution of the Conception of Socially Responsible Investing. *Business Inform*, 1, 21-28. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_1_4 [in Ukrainian].
13. Wallis, M. & Klein, C. (2015). Ethical requirement and financial interest: a literature review on socially responsible investing. *Business Research*, 8, 61-98. DOI 10.1007/s40685-014-0015-7.
14. Sandberg, J., Juravle, C., Hennesstron, T. M. & Hamilton, I. (2009). The Heterogeneity of Socially Responsible Investment. *Journal of Business Ethics*, 87(4), 519–533.
15. Rogowski, W. & Ulianiuk, A. (2011). Społecznie odpowiedzialne inwestowanie (SRI) – proba charakterystyki, cz. I: Czym jest odpowiedzialne inwestowanie (SRI). *Prace Naukowe Colegium Zarzadzania i Finansow*, 112, 101.
16. Eccles, N. (2011). The origins and meanings of names describing investment practices that integrate a consideration of ESG issues in the Academic literature. *Journal of business ethics*, 104.3, 398–402. DOI: 10.1007/s10551-011-0917-7.
17. Sikken, B. J. (2011). Accelerating the Transition Towards Sustainable Investing - Strategic Options for Investors, Corporations, and Other Key Stakeholders *World Economic Forum Paper*. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=1891834> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1891834>.
18. Fulton, M. *Sustainable Investing: Establishing Long-Term Value and Performance*. (2012). Deutsche Bank AG. Frankfurt am Main. Retrieved from: https://www.db.com/cr/en/docs/Sustainable_Investing_2012.pdf.
19. UNEP FI Asset Management Working Group and Mercer. *Demystifying Responsible Investment Performance: A review of key academic and broker research on ESG factors* (2007). Retrieved from: https://www.unepfi.org/fileadmin/documents/Demystifying_Responsible_Investment_Performance_01.pdf.
20. Szot-Gabrys, T. Socially responsible investment and socially responsible investing *Electronic resource*. Retrieved from: http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KZiF/struktura/IF/struktura/ZFP/Documents/T_Szot_Gabrys.pdf.
21. Shkura, I. S. (2017). Socially responsible investments in foreign practice of application. *Nobel Bulletin*, 1, 91–100 [in Ukrainian].
22. Dyakovsky, D. A. (2016). Social and investment investments as perspective direction of investment activity: essence and tendencies. *NaUKMA Scientific Notes. Economic sciences*, 1(1), 62-68 [in Ukrainian].
23. *ESG to SDGs: the road ahead A survey of investors in alternatives* (2019). LGT Capital Partners. Retrieved from: https://www.lgtcp.com/shared/.content/publikationen/cp/esg_download/From-ESG-to-SDGs_en.pdf.
24. Leus, D. V. (2014). *Portfolio investment as a tool for financial support for sustainable development of the Ukrainian economy* (Abstract of Ph.D. Thesis). Finance and Credit. Sumy: DVBS “UABS NBU”. [in Ukrainian].
25. *Sustainable & Impact Investment How we define the market* (2012). Bridges Ventures. London. Retrieved from: <http://docplayer.net/17850360-Bridges-ventures-august-2012-sustainable-impact-investment-how-we-define-the-market.html>.
26. UN Global Compact (2015). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.unglobalcompact.org/>

